

Vrijstellingenbeleid

Schooljaar 2024 – 2025

Prosper College

eigenaar	versie	vaststellingsdatum	evaluatiedatum
Manager onderwijs	1.0	01-10-2024	31-08-2025

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding	3
1. Algemene bepalingen	4
1.1 Vrijstelling van examinering	4
1.2 Gevolgen van de toekenning van een vrijstelling	4
1.3 Vrijstelling van onderwijs	4
1.4 Alleen vrijstelling op basis van voldoende resultaat	4
1.5 Geen vrijstelling mogelijk	5
1.6 Meetellen vrijstelling bij zak-/slaagbeslissing	5
2. Aanvragen van een vrijstelling	5
2.1 Praktische informatie voor jouw aanvraag	5
2.2 Behandeling van de aanvraag	5
2.3 Aanleveren van bewijsstukken	6
2.4 Reageren op verzoeken	6
2.6 Geldigheidsduur bewijsstukken	6
3. Vrijstelling beroepsgerichte examenonderdelen	6
3.1 Vrijstelling per werkproces	6
3.2 Bewijsstukken	6
3.3 Bewijslast	7
3.4 Vermelding op resultatenoverzicht	7
4. Vrijstelling keuzedelen	7
4.1 Bewijslast	8
4.2 Vermelding op resultatenoverzicht	8
5. Vrijstellen van generieke examens	8
5.1 Vrijstellen van generieke examens op basis van keuzedelen	8
5.2 Niet geldige bewijsstukken bij generieke examens	8
6. Vrijstelling examens Nederlands	9
6.1 Het onderdeel Nederlands als geheel	9
6.2 Nederlands - centraal examen	10
6.3 Nederlandse - instellingsexamen	12
6.4 Losse onderdelen Nederlands spreken, gesprekken voeren en/of schrijven	13
7. Vrijstelling examens Engels	13
7.1 Het onderdeel Engels als geheel	14
7.2 Engels - centraal examen	15

7.3 Engels - Instellingsexamen	16
7.4 Losse onderdelen Engels spreken, gesprekken voeren en/of schrijven	17
8. Vrijstelling examen Rekenen	18

Inleiding

Wanneer een student een examen of examenonderdeel elders of eerder al heeft behaald, kan een student hiervoor vrijstelling aanvragen. De examencommissie heeft als wettelijke taak deze vrijstellingen te toetsen en te verlenen wanneer een student hiervoor in aanmerking komt. De examencommissie kan vaststellen of de student in aanmerking komt voor vrijstelling op grond van documenten zoals een diploma of resultatenoverzicht van een eerdere of andere gevolgde en/of behaalde erkende (mbo-) opleiding. Vrijstelling voor examinering is dus geen recht van de student, maar een besluit van de examencommissie. (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963/2019-08-01>)

Dit document beschrijft het vrijstellingenbeleid van Prosper College voor het schooljaar 2024-2025 voor zowel beroepsspecifieke als generieke onderdelen. Je vindt hier informatie over de eisen rondom het aanvragen van vrijstellingen, de aanvraagprocedure en het vermelden van vrijstellingen op het resultatenoverzicht. Dit beleid is bedoeld om overdraagbaarheid, transparantie en efficiëntie binnen Prosper College te waarborgen.

1. Algemene bepalingen

1.1 Vrijstelling van examinering

De Examencommissie kan vrijstelling verlenen voor examinering. De Examencommissie checkt het aangeleverde bewijs op:

- *Authenticiteit en betrouwbaarheid*: Het moet duidelijk vast te stellen zijn, dat het aangeleverde bewijs echt is. En het bewijs moet voldoende informatie geven over de inhoud van het afgelegde (externe) examen en de kwaliteit van het examenproces.
- *Dekking*: : Het aangeleverde bewijs dient een juiste indicatie te geven wat betreft niveau, inhoud en complexiteit en moet de beoogde inhoud van het opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling wordt aangevraagd afdekken.

1.2 Gevolgen van de toekenning van een vrijstelling

De Examencommissie heeft het recht om vrijstellingen te verlenen voor examinering. Voor de student heeft de toekenning van een vrijstelling het gevolg dat hij/zij afstand doet van het recht om examens af te leggen voor het betreffende examen(onderdeel).

1.3 Vrijstelling van onderwijs

Wanneer de examencommissie een vrijstelling heeft verleend aan een student voor een onderdeel van de examinering, dan ziet de examencommissie erop toe dat deze wijziging op de juiste wijze wordt geregistreerd in het examendossier.

De examencommissie verleent echter geen vrijstelling voor onderwijs, dit kan de Manager onderwijs doen. Dit houdt in dat wanneer een student wordt vrijgesteld van examinering voor een bepaald vak, de opleidingsmanager aanvullend vrijstelling kan verlenen voor het bijbehorende onderwijs. De Manager onderwijs is niet verplicht om de vrijstelling voor onderwijs te verlenen.

Op het moment dat de vrijstelling voor onderwijs is toegekend, worden in overleg tussen de student, de studietoestelcoach en de manager onderwijs afspraken gemaakt over de invulling van de vrijgestelde uren (bijvoorbeeld werken aan andere vakken of niet aanwezig hoeven zijn bij de betreffende lessen). Deze afspraken worden samen met de reden voor de vrijstelling vastgelegd in It's learning.

1.4 Alleen vrijstelling op basis van voldoende resultaat

Het is alleen mogelijk om vrijstelling aan te vragen op basis van bewijsstukken waaruit blijkt dat een voldoende (5,5 of hoger) resultaat is behaald. Het aanvragen van een vrijstelling op basis van een onvoldoende resultaat is niet mogelijk.

1.5 Geen vrijstelling mogelijk

Voor de volgende opleidingsonderdelen is het niet mogelijk om vrijstelling aan te vragen:

- Inspanningsverplichting van de module Loopbaan
- Inspanningsverplichting van de module Burgerschap
- Beroepspraktijkvorming

1.6 Meetellen vrijstelling bij zak-/slaagbeslissing

Om je diploma of certificaat te behalen, moet je voldoen aan de zak-/slaagbeslissing die van kracht is op het moment van je diplomering. Een vrijstelling kan deel uitmaken van deze beslissing. Wanneer je een vrijstelling krijgt, wordt het eerder behaalde resultaat geregistreerd als examenresultaat binnen je huidige opleiding. Dit betekent dat het eerder behaalde resultaat (voldoende/goed/cijfer) wordt meegenomen in de uiteindelijke beslissing over je diplomering.

2. Aanvragen van een vrijstelling

2.1 Praktische informatie voor jouw aanvraag

Bij het indienen van een vrijstellingsaanvraag moet je rekening houden met de volgende richtlijnen:

- Indieningstermijn: Zorg ervoor dat je jouw aanvraag binnen 30 werkdagen na de startdatum van je opleiding indient.
- Aanvraagprocedure: Je moet je aanvraag indienen via het 'Aanvraagformulier vrijstelling' (Te vinden in It's learning). Het aanvraagformulier mail je naar studentzaken@prospercollege.nl.
- Eenmalige indiening: Je kunt slechts één keer een aanvraag voor vrijstelling indienen, waarbij je direct voor alle examenonderdelen waarvoor je een vrijstelling verwacht, een aanvraag doet.
- Wet- en regelgeving: Als er wijzigingen zijn in de wet- en regelgeving, kan een vrijstelling vervallen. Je moet dan voldoen aan de nieuwe diplomavereisten.
- Intrekking van vrijstelling: Als achteraf blijkt dat een vrijstelling ten onrechte is verleend, kan de examencommissie besluiten deze in te trekken. We streven ernaar om dit te voorkomen.

2.2 Behandeling van de aanvraag

De examencommissie behandelt je aanvraag alleen als:

- Het aanvraagformulier volledig is ingevuld.
- Het bewijs per onderdeel relevant is en voldoet aan de gestelde eisen.
- DUO-bewijsstuk: Een digitaal uittreksel uit het DUO-register moet een pdf-document zijn met een certificaat, dat wordt weergegeven met een blauwe balk boven in het scherm. Een bewijsstuk zonder deze blauwe balk is niet geldig.

2.3 Aanleveren van bewijsstukken

- Per examenonderdeel: Voor elk examenonderdeel waarvoor je vrijstelling aanvraagt, moet je een apart bewijsstuk aanleveren. Dit kan betekenen dat je meerdere keren hetzelfde bewijsstuk moet aanleveren als je voor meerdere onderdelen vrijstelling aanvraagt.
- Aanvullende bewijsstukken: Als je bewijsstukken niet voldoet, ontvang je een eenmalig verzoek om deze aan te vullen. Bijvoorbeeld als een bewijsstuk niet is afgegeven door een examencommissie, maar door de administratie van een erkende instelling, dien je een nieuw, ondertekend bewijsstuk in van de examencommissie.
- Technische vereisten: Als het bewijsstuk onscherp is of delen ontbreken, moet je het bewijsstuk opnieuw en volledig leesbaar aanleveren.

2.4 Reageren op verzoeken

Als je wordt gevraagd om aanvullende informatie, ontvang je hierover een e-mail. Je moet binnen 10 werkdagen reageren, gerekend vanaf de verzenddatum van het verzoek. Reageer je niet binnen deze termijn, dan komt je aanvraag te vervallen. Houd er rekening mee dat je slechts één keer een vrijstellingsaanvraag kunt indienen.

Als je bewijslast niet voldoet aan de vereisten, zal de examencommissie je aanvraag afwijzen.

2.6 Geldigheidsduur bewijsstukken

Er kan vrijstelling verleend worden als het behaalde resultaat bij aanvang van de opleiding niet ouder is dan 10 jaar vanaf de diplomadatum.

De verleende vrijstelling heeft een onbeperkte geldigheidsduur binnen Prosper College. Let op: als de slaag-/zakregeling bij wet verandert, kan dit invloed hebben op je vrijstelling. Jouw vrijstelling zal dan opnieuw bekeken worden.

3. Vrijstelling beroepsgerichte examenonderdelen

3.1 Vrijstelling per werkproces

De vrijstellingen worden verleend op het niveau van een werkproces. Je vraagt dus per werkproces een vrijstelling aan en je ontvangt de uitkomst van de aanvraag ook per werkproces.

3.2 Bewijsstukken

Een student kan vrijstelling aanvragen voor een beroepsgericht examenonderdeel op basis van:

- Een eerder behaald diploma of certificaat

- Een behaald examen bij een andere opleiding
- Een bij een vorige opleiding behaald keuzedeel
- Een EVC-verklaring als bewijs van werkervaring, afgegeven door een, door het Ministerie van OCW, erkende instelling.

Vrijstelling is alleen mogelijk als je eerder behaalde examenresultaat gelijkwaardig is aan de beroepsinhoud van het kwalificatiedossier van jouw huidige opleiding. Deze gelijkwaardigheid is vaak vast te stellen op basis van:

- een examentitel, vaak een titel van het werkproces;
- het crebonummer van je huidige opleiding en het crebonummer van de opleiding waarbij je eerder het examen behaalde. Deze nummers moeten gelijk zijn.

3.3 Bewijslast

De bewijslast is afgegeven en ondertekend door een examencommissie van een erkende mbo- instelling.

- een kopie van jouw behaalde mbo-diploma, -certificaat of -verklaring waaruit de gelijkwaardigheid blijkt met je huidige opleiding bij Prosper College op basis van:
 - een actueel examen;
 - de titel en code van het werkproces;
 - het crebonummer.
- een kopie van het resultatenoverzicht waaruit blijkt dat je voor het examen waarvoor je vrijstelling aanvraagt eerder tenminste een voldoende of 5,5 hebt behaald.

3.4 Vermelding op resultatenoverzicht

Bij toekenning van een vrijstelling op basis van een eerder behaald resultaat in een beroepsopleiding, wordt op het resultatenoverzicht 'vrijstelling' genoteerd en daarnaast wordt ook het behaalde resultaat vermeld. Bij een andere basis wordt de vrijstelling in It's Learning genoteerd, zonder invloed op het kerntaak resultaat.

4. Vrijstelling keuzedelen

Als een student bij een eerdere opleiding een keuzedeel heeft gevolgd en heeft afgerond, dan kan op basis hiervan een vrijstelling worden aangevraagd voor (een deel van) van de keuzedeelverplichting in de huidige opleiding.

De student kan vrijstelling aanvragen voor een keuzedeelexamen als:

- het keuzedeel onderdeel is van het keuzedeelaanbod van de opleiding of
- het keuzedeel geen onderdeel is van het keuzedeelaanbod van de opleiding en geen overlap heeft met de inhoud van de kwalificatie van de opleiding. In dit geval moet er eerst een koppelingsverzoek worden ingediend, om ervoor te zorgen dat het keuzedeel wordt toegevoegd aan het keuzedeelaanbod van de opleiding.

4.1 Bewijslast

De bewijslast is afgegeven en ondertekend door een examencommissie van een erkende mbo- instelling.

- Een kopie van het resultatenoverzicht waaruit de gelijkwaardigheid blijkt met je huidige opleiding bij Prosper College op basis van:
 - een actueel examen;
 - de titel, code en het crebonummer van het keuzedeel.
- Een kopie van het resultatenoverzicht waaruit blijkt dat je voor het examen waarvoor je vrijstelling aanvraagt eerder tenminste een voldoende of 5,5 hebt behaald.

4.2 Vermelding op resultatenoverzicht

Bij een keuzedeel met een resultaat “voldoende” of 5,5 of hoger, wordt het resultaat overgenomen op het resultatenoverzicht.

5. Vrijstellen van generieke examens

De student kan een vrijstelling aanvragen voor de examinering van de generieke vakken Nederlands 3F, Rekenen 3F en Engels A2/B1. Bij het aanvragen van de vrijstelling moet rekening worden gehouden met de regels rondom de zak-/slaagbeslissing die geldt voor een niveau 4 opleiding.

Dit betekent dat om te slagen de student tenminste twee keer een zes en maximaal één keer een vijf (6-6-5) als eindresultaat voor deze generieke vakken moet behalen. Voor welk onderdeel (Nederlands 3F, Engels A2/B1 of Rekenen 3F) je tenminste een 5 haalt of een 6 ligt niet vast.

De specifieke regels rondom het vrijstellen van de vakken Nederlands 3F, Rekenen 3F en Engels A2/B1 staan in de hoofdstukken 6, 7 en 8 van dit vrijstellingenbeleid beschreven.

5.1 Vrijstellen van generieke examens op basis van keuzedelen

Met de generieke keuzedelen Nederlands 3F, Engels A2/B1 en Engels B1/B2, rekenen 3F, mbo-rekenniveau 4 kunnen op niveau 4 vrijstellingen worden verleend voor de generieke vakken, mits wordt voldaan aan de geldende slaag-zakregeling.

5.2 Niet geldige bewijsstukken bij generieke examens

Vrijstelling voor generieke examens kan niet toegekend worden op basis van de volgende zaken:

- Een vmbo-diploma met een generiek taalexamen. Vmbo wordt niet beschouwd als 'eindonderwijs'; de kwalificatieplicht richt zich op het mbo.
- Resultaten die zijn behaald vóór de vastgestelde jaren (zie beschrijving in hoofdstuk 6, 7 en 8 van het Vrijstellingenbeleid). De examens vanaf die jaren zijn namelijk afgestemd op het huidige referentiekader voor taal en rekenen in het mbo.

- Onderwijs of diploma's behaald aan hbo- of universitaire instellingen. Dit taalonderwijs sluit niet aan bij het referentiekader voor taal en rekenen dat in het mbo van toepassing is.
- Diploma's die in het buitenland zijn behaald.

6. Vrijstelling examens Nederlands

De examinering van het onderdeel Nederlands bestaat uit:

- een centraal examen (CE of COE) Nederlandse taal lezen en luisteren;
- het instellingsexamen Nederlandse taal dat bestaat uit de onderdelen: spreken, gesprekken voeren en schrijven.

Je kunt vrijstelling aanvragen voor Nederlands als geheel of per onderdeel. Dit is afhankelijk van je eerder behaalde resultaten. Kijk eerst of je in aanmerking komt voor een vrijstelling Nederlandse taal als geheel. Is dat niet het geval? Lees dan de informatie per onderdeel.

Het is **niet** mogelijk om een vrijstelling aan te vragen op basis van een hbo- of wo-diploma. In het hbo en wo worden namelijk geen examens afgenomen op basis van de huidige referentieniveaus.

6.1 Het onderdeel Nederlands als geheel

Voor een vrijstelling voor alle examens Nederlands moet je met het eerder behaalde eindresultaat voldoen aan de zak-/slaagbeslissing die geldt op het moment dat je diplomeert voor je huidige opleiding. Dit betekent tenminste twee keer een zes en een vijf (6-6-5) als eindresultaten bij een mbo-4-opleiding. Voor welk onderdeel Nederlandse taal, Engels (mbo-4) of rekenen je een tenminste een 5 haalt of een 6 ligt niet vast.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in het **mbo** het onderdeel Nederlands hebt behaald en:
 - het eerder behaalde niveau gelijk is of hoger dan het te behalen niveau 3F;
 - het 3F-resultaat behaald is op 1 augustus 2014 of later met eindcijfer 5,5 of hoger;
 - je het actuele (K0071) keuzedeel Nederlands 3F behaalde met eindcijfer 5,5 of hoger.
- een Nederlands **havo-/vwo-diploma** hebt behaald of een deelcertificaat Nederlands en
 - het eindcijfer is 5,5 of hoger;
 - het resultaat behaald in het schooljaar 2013-2014 of later.

6.1.2 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden, moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk (kopie mbo-diploma of mbo-verklaring en resultatenoverzicht) bevat tenminste een gelijkwaardig referentieniveau 3F;
- Mbo-bewijsstuk bevat tenminste eindcijfer 5,5;

- Mbo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2014 (3F);
- Mbo-bewijsstuk: dat de afzonderlijke resultaten Nederlandse taal bevat;
- Mbo-bewijsstuk geeft onomstotelijk weer dat er een centraal examen lezen en luisteren is afgenomen. Vaak is dit aangeduid met de letters CE of COE;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is (kopie) diploma en resultatenoverzicht of deelcertificaat Nederlands;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2013;
- Havo-/vwo-eindresultaat Nederlands is tenminste 5,5;
- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door (een lid van) de examencommissie van de exameninstelling of -organisatie.

6.1.3 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling mbo' worden vermeld. Ook worden de (eerder) behaalde resultaten en de eindcijfers vermeld. Hiervoor moet de bewijslast voor vrijstelling dus de afzonderlijke resultaten, per examen, bevatten.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld. Ook worden de (eerder) behaalde resultaten vermeld.

Het niveau 3F wordt vermeld op het resultatenoverzicht.

- Centraal examen: bestaat uit het gemiddelde van het centraal examen Nederlands havo of vwo en het schoolexamen luisteren havo of vwo;
- Op je resultatenoverzicht bij het behalen van je huidige mbo-opleiding wordt bij Nederlandse taal alleen het eindcijfer vermeld (niet centraal examen en instellingsexamens mbo apart);
- Het instellingsexamen bestaat uit het gemiddelde spreken, gesprekken en schrijven havo- of vwo-schoolexamen;
- Het eindcijfer mbo dat vermeld wordt op je resultatenoverzicht bestaat uit gemiddelde centraal examen en schoolexamen havo.

Als je het havo- of vwo-diploma hebt behaald in schooljaar 2019/2020 is het schoolexamen het eindcijfer. Vanwege de Covid-pandemie is bij ministerieel besluit geen centraal examen Nederlands afgenomen.

6.2 Nederlands - centraal examen

Voor een vrijstelling voor alleen het centraal examen (CE of COE genoemd) Nederlandse taal, moet je het centraal examen Nederlands eerder behaald hebben op hetzelfde referentieniveau 3F of hoger met tenminste eindresultaat 5,5.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo het centraal examen (CE of COE) Nederlandse taal hebt behaald en
 - het eerder behaald niveau gelijk of hoger is dan het te behalen niveau 3F;
 - het 3F-resultaat behaald is in 2014-2015 of later met eindcijfer 5,5 of hoger;
 - je het centraal examen (CE of COE) van het actuele (K0071) keuzedeel Nederlands 3F behaald met eindcijfer 5,5 of hoger.
- je het havo/vwo centraal (staats) examen en schoolexamen luisteren havo of vwo Nederlands hebt behaald en
 - eindresultaat (gemiddelde) 5,5 of hoger;
 - behaald vanaf 1 augustus 2013.
 Bij een diploma behaald in schooljaar 2019/2020 is alleen het schoolexamen luisteren (Covid- maatregelen) van toepassing.

6.2.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau (3F) waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: 1 augustus 2014 (3F);
- Mbo-bewijsstuk bevat de aanduiding centraal examen (bijvoorbeeld CE of COE);
- Mbo-bewijsstuk: er is een specifiek resultaat (cijfer) voor het centraal examen Nederlandse taal vermeld op het bewijsstuk;
- Havo-/vwo-bewijsstuk: gemiddelde centraal examen en schoolexamen luisteren Nederlands behaald met 5,5 of hoger vanaf 1 augustus 2013;
- Havo-/vwo-bewijsstuk: er is een specifiek resultaat (cijfer) voor het centraal examen Nederlandse taal vermeld op het bewijsstuk;
Bij een diploma behaald in schooljaar 2019/2020 is alleen het schoolexamen luisteren (Covid-maatregelen) van toepassing.
- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

6.2.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding ingeschreven, moet 'vrijstelling mbo' worden vermeld bij centraal examen Nederlands. Het eerder behaalde resultaat weegt bij de berekening van het eindcijfer Nederlands mee in de actuele zak- slaagbeslissing voor jouw huidige mbo-opleiding.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding, moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld bij centraal examen Nederlands. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de actuele zak-/slagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Nederlands voor jouw huidige mbo-opleiding.

6.3 Nederlandse - instellingsexamen

Om voor het instellingsexamen (spreken, gesprekken voeren en schrijven) Nederlands vrijstelling te kunnen krijgen, moet je het instellingsexamen Nederlands eerder hebben behaald op hetzelfde referentieniveau of hoger met tenminste gemiddeld eindresultaat 5,5.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in het mbo het instellingsexamen Nederlandse taal heb behaalde en
 - het eerder behaalde niveau gelijk of hoger is dan het te behalen niveau 3F;
 - het 3F-resultaat behaald is in 2014-2015 of later met eindcijfer 5,5 of hoger;
- havo/vwo met gemiddelde eindcijfer 5,5 de schoolexamens spreken, gesprekken en schrijven Nederlands havo of vwo hebt behaald en
 - het resultaat is behaald in 2013 -2014.

6.3.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk bevat eindresultaat instellingsexamen is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau 2F/3F waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: het resultaat is afgegeven na 1 augustus 2015 (2F) / 1 augustus 2014 (3F);
- Mbo-bewijsstuk bevat een specifiek eindresultaat (cijfer) voor het instellingsexamen;

- Havo-/vwo-bewijsstuk: gemiddelde eindcijfer schoolexamens spreken, gesprekken en schrijven is behaald met 5,5 of hoger (Havo-/vwo-bewijslast bevat soms geen afzonderlijke deelresultaten (spreken, gesprekken, schrijven of luisteren. Vrijstelling voor onderdelen Nederlandse taal is dan niet mogelijk.);
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2013;

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

6.3.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling mbo' worden vermeld bij instellingsexamen Nederlands. Het eerder behaalde resultaat (spreken, gesprekken voeren en schrijven) weegt mee in de actuele zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Nederlands voor jouw huidige mbo-opleiding.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor jouw huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld bij instellingsexamen Nederlands. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de actuele zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Nederlands voor jouw huidige mbo-opleiding.

6.4 Losse onderdelen Nederlands spreken, gesprekken voeren en/of schrijven

Om voor een van de vaardigheden van het instellingsexamen Nederlandse taal vrijstelling te krijgen, moet je het betreffende examenonderdeel eerder behaald hebben op hetzelfde referentieniveau of hoger met tenminste eindresultaat 5,5.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo een deel van het instellingsexamen; spreken, gesprekken voeren of schrijven Nederlandse hebt behaald en
 - het eerder behaalde niveau gelijk of hoger is dan het te behalen niveau 3F;
 - het 3F-resultaat behaald is in 2014-2015 of later met eindcijfer 5,5 of hoger;
- het havo/vwo het examenonderdeel spreken, gesprekken en/of schrijven havo/vwo Nederlands hebt behaald met 5,5 of hoger en het resultaat is behaald in 2013-2014 of later.

6.4.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk bevat resultaat (cijfer) van het deel van instellingsexamen: spreken, gesprekken voeren of schrijven
- Mbo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau (2F/3F) waarop het eerdere resultaat is behaald;
- Mbo-bewijsstuk: het resultaat is afgegeven na 1 augustus 2015 (2F)/1 augustus 2014 (3F);
- Mbo-bewijsstuk bevat een specifiek eindresultaat (cijfer) voor het instellingsexamen;

- Havo/vwo-bewijsstuk bevat een resultaat (cijfer) van het examenonderdeel spreken, gesprekken of schrijven;
- Havo/vwo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Havo/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2013.

- Mbo- en havo/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

6.4.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO/HAVO/VWO

Het eerder behaalde resultaat (cijfer) weegt mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer instellingsexamen Nederlandse taal voor je huidige mbo-opleiding. Dit eindcijfer komt op je resultatenoverzicht.

7. Vrijstelling examens Engels

De generieke referentieniveaus Engels mbo-4-opleidingen zijn:

- lezen/luisteren (centraal examen): B1
- spreken, gesprekken voeren en schrijven (onderdelen instellingsexamen): A2

Een vrijstelling voor de examens Engels is alleen van toepassing bij een mbo-4-opleiding.

De examinering Engels bestaat uit de volgende onderdelen:

- het centraal examen (CE of COE) Engels, lezen en luisteren;
- het instellingsexamen Engels dat bestaat uit de vaardigheden: spreken, gesprekken voeren en schrijven.

Je kunt vrijstelling aanvragen voor Engels als geheel of per onderdeel. Dit is afhankelijk van je eerder behaalde resultaten. Kijk eerst of je in aanmerking komt voor een vrijstelling Engels als geheel. Is dat niet het geval? Lees dan de informatie per onderdeel.

Het is **niet** mogelijk om een vrijstelling aan te vragen op basis van een hbo- of wo-diploma. In het hbo en wo worden namelijk geen examens afgenomen op basis van de huidige referentieniveaus.

7.1 Het onderdeel Engels als geheel

Voor een vrijstelling voor alle examens Engels moet je met het eerder behaalde eindresultaat voldoen aan de zak-/slaagbeslissing die geldt op het moment dat je diplomeert voor je huidige opleiding. Dit betekent tenminste twee keer een zes en een vijf (6-6-5) als eindresultaten bij een mbo-4-opleiding. Voor welk onderdeel Nederlandse taal, Engels (mbo-4) of rekenen je een tenminste een 5 haalt of een 6 ligt niet vast.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo Engels hebt behaald en
 - het eerder behaalde niveau gelijk of hoger dan het te behalen niveau;
 - het resultaat is behaald is op 1 augustus 2015 of later met eindcijfer 5,5 of hoger.
- een Nederlands havo-/vwo-diploma hebt behaald en
 - het eindcijfer is Engels is 5,5 of hoger;
 - het resultaat behaald in het schooljaar 2009 of later.

7.1.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk is een mbo-diploma, -verklaring en resultatenoverzicht waaruit blijkt dat Engels is behaald op tenminste een gelijkwaardig referentieniveau A2/B1 of B1/B2;
- Mbo-bewijsstuk: eindcijfer Engels is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2016;
- Mbo-bewijsstuk: eindresultaat Engels is behaald met een CE- of COE-examen;
- Mbo-bewijsstuk bevat alle afzonderlijke resultaten Engels;
- Havo-/vwo-bewijsstuk: cijfer Engels is 5,5 of hoger;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2009;

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door (een lid van) de examencommissie van de exameninstelling of -organisatie.

7.1.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling mbo' worden. Ook worden de (eerder) behaalde, afzonderlijke resultaten en de eindcijfers van het centraal examen, het instellingsexamen en het gemiddeld eindcijfer vermeld bij uitstroom met diploma. Vandaar dat de bewijslast de afzonderlijke resultaten moet bevatten.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld.

- Centraal examen: bestaat uit het gemiddelde centraal examen Engels en het schoolexamen luisteren. Als je het havo-/vwo-diploma hebt behaald in schooljaar 2019/2020 is het schoolexamen het eindcijfer. Vanwege de Covid-pandemie is bij ministerieel besluit geen centraal examen Engels afgenomen. Op je resultatenoverzicht bij het behalen van je huidige mbo- opleiding wordt bij Engels alleen het eindcijfer vermeld.
- Instellingsexamen: bestaat uit gemiddelde spreken, gesprekken en schrijven Engels schoolexamen.
- Het eindcijfer Engels op je resultatenoverzicht bestaat uit het gemiddelde van het centraal examen en het instellingsexamen. Vandaar dat de bewijslast afzonderlijke resultaten moet bevatten.

7.2 Engels - centraal examen

Om voor het centraal examen (CE of COE) Engels vrijstelling te kunnen krijgen, moet je het centraal examen Engels eerder behaald hebben op hetzelfde referentieniveau en met een eindresultaat 5,5 of hoger.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo het centraal examen (CE of COE) Engels behaalde en
 - het eerder behaalde niveau gelijk of hoger dan het te behalen niveau;
 - het resultaat is afgegeven vanaf 1 augustus 2016;
 - het cijfer is 5,5 of hoger.
- je het havo/vwo centrale (staats) examen en schoolexamen luisteren havo of vwo Engels hebt behaald (bij een diploma behaald in schooljaar 2019/2020 is alleen het schoolexamen luisteren (Covid-maatregelen) van toepassing) en
 - eindresultaat (gemiddelde) 5,5 of hoger;
 - behaald vanaf 1 augustus 2009.

7.2.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: resultaat is behaald na 1 augustus 2016;
- Mbo-bewijsstuk bevat de aanduiding centraal examen (bijvoorbeeld CE of COE);
- Mbo-bewijsstuk: er is een specifiek resultaat (cijfer) voor het centraal Engels vermeld op het bewijsstuk;

- Havo-/vwo-bewijsstuk: gemiddelde centraal examen en schoolexamen luisteren Engels behaald met 5,5 of hoger;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is behaald vanaf 1 augustus 2009;

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

7.2.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling mbo' worden bij centraal examen Engels. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Engels voor je huidige mbo-opleiding.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld bij centraal examen Engels. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Engels voor je huidige mbo-opleiding.

7.3 Engels - Instellingsexamen

Om voor het instellingsexamen Engels vrijstelling te kunnen krijgen, moet je het instellingsexamen Engels eerder hebben behaald op hetzelfde niveau A2/B1, B1/B2 of hoger met tenminste eindresultaat 5,5. Het niveau dat je moet behalen voor je huidige opleiding vind je in de examenwijzer.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo het instellingsexamen (spreken, gesprekken voeren en schrijven) Engels behaalde en
 - het eerder behaalde niveau is gelijk of hoger dan het te behalen niveau;
 - het resultaat is behaald in 2016-2017 of later met eindcijfer 5,5 of hoger.
- op havo/vwo het examenonderdeel spreken, gesprekken en schrijven havo/vwo Engels hebt behaald met 5,5 of hoger en het resultaat is behaald in 2009 of later.

7.3.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk bevat eindcijfer van het instellingsexamen;
- Mbo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: het resultaat is afgegeven na 1 augustus 2016;

- Havo-/vwo-bewijsstuk bevat een resultaat (cijfer) van het examenonderdeel spreken, gesprekken en schrijven;
- Havo-/vwo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2009;

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

7.3.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet in de kolom onderdeel 'vrijstelling mbo' worden vermeld bij het instellingsexamen Engels. Het eerder behaalde resultaat (spreken, gesprekken voeren en schrijven) weegt mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Engels voor je huidige mbo-opleiding.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet in de kolom onderdeel 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld bij instellingsexamen Engels. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de actuele zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer Engels voor je huidige mbo-opleiding.

7.4 Losse onderdelen Engels spreken, gesprekken voeren en/of schrijven

Om voor een van de instellingsexamens Engels vrijstelling te kunnen krijgen, moet je het betreffende examenonderdeel Engels eerder hebben behaald op hetzelfde referentieniveau of hoger met tenminste eindresultaat 5,5.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo een deel van het instellingsexamen; spreken, gesprekken voeren of schrijven Engels hebt behaald en
 - het eerder behaalde niveau gelijk of hoger dan het te behalen niveau;
 - het resultaat is van 1 augustus 2016 of later met eindcijfer 5,5 of hoger
- op havo/vwo het examenonderdeel spreken, gesprekken en/of schrijven havo/vwo Engels hebt behaald met 5,5 of hoger en het resultaat is behaald in 2009 of later.

7.4.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk bevat resultaat (cijfer) van een deel van het instellingsexamen: spreken, gesprekken voeren of schrijven;
- Mbo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: het resultaat is afgegeven na 1 augustus 2016;
- Mbo-bewijsstuk bevat een specifiek eindresultaat (cijfer) voor het instellingsexamen;

- Havo-/vwo-bewijsstuk bevat een resultaat (cijfer) van het examenonderdeel spreken, gesprekken of schrijven;
- Havo-/vwo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven na 1 augustus 2009.

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

7.4.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

MBO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling mbo' worden vermeld bij het examenonderdeel spreken, gesprekken voeren of schrijven Engels. De eerder behaalde resultaten wegen mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het eindcijfer instellingsexamen Engels voor je huidige opleiding.

HAVO/VWO

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' worden vermeld bij het onderdeel spreken, gesprekken voeren of schrijven Engels. Het eerder behaalde resultaat weegt mee in de zak-/slaagbeslissing bij de berekening van het instellingsexamen Engelse taal voor je huidige opleiding.

8. Vrijstelling examen Rekenen

Om voor het onderdeel rekenen vrijstelling te kunnen krijgen, moet je het centraal examen rekenen eerder behaald te hebben op hetzelfde referentieniveau (3F) of hoger met tenminste eindresultaat 5,5.

Je kunt een vrijstelling aanvragen als je eerder:

- in mbo examen rekenen hebt behaald en
 - het eerder behaald niveau gelijk of hoger dan het te behalen niveau;
 - het cijfer 5,5 of hoger is.
- op havo/vwo je de rekentoets met de aanduiding 3F hebt behaald (in 2019 afgeschaft).

8.1.1 Bewijslast

Het bewijsstuk of de bewijsstukken die met de aanvraag ingediend worden moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Mbo-bewijsstuk bevat resultaat (cijfer) van het examen rekenen;
- Mbo-bewijsstuk: resultaat is 5,5 of hoger;
- Mbo-bewijsstuk bevat het referentieniveau waarop het eerdere resultaat behaald is;
- Mbo-bewijsstuk: het resultaat is afgegeven vanaf 1 augustus 2016 (2F) of 1 augustus 2015 (3F);
- Mbo-bewijsstuk bevat een specifiek eindresultaat (cijfer) voor het examen;

- Havo-/vwo-bewijsstuk bevat de aanduiding rekentoets 3F;
- Havo-/vwo-bewijsstuk resultaat is 5,5 of hoger;
- Havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven vanaf 1 augustus 2013 en voor 2019

- Mbo- en havo-/vwo-bewijsstuk is afgegeven en ondertekend door een (lid van) de examencommissie.

8.1.2 Vermelding op het resultatenoverzicht

Op het resultatenoverzicht bij het te behalen mbo-diploma voor je huidige opleiding moet 'vrijstelling havo of vwo' vermeld worden bij examen rekenen. Ook worden de behaalde cijfers vermeld in cijfers en in letters.